

Sule på fuglefeld. BIOFOTO/Bert Wiklund.

Sule, *Morus bassanus*

Næsten meterlang havfugl med kraftigt næb og et ca. to meter vingefang; er som udfarvet kridhvid med sorte vingspidser. Lever i det nordlige Atlanterhav og ses udenfor yngletiden (navnlig om efteråret) ofte ved Jyllands vestkyst og i det nordlige Kattegat.

– Danmarks Dyreverden 6, 41-44.

Sule o. 1700ff fra færøisk og islandsk *sula*, egentlig 'kløftet gren' og samme ord som *sule* 'bygningstolpe', hvis øvre kløftede ende bærer åsen; navnet hentyder til kløften mellem de to sorte vingspidser når fuglen hviler (1).

Havsule o. 1770ff (2); *Jan van Gent* 1800ff blandt søfolk (3) omtydet til *jomfru Gent* Læsø (4); *tossefugl* 1842ff (5); »den er så lidt sky, at den lader sig gribe på reden, og så sorgløs, at man kan komme den ganske nær, når den på havet svømmer med hovedet under vingerne; man har desårsag kaldt den tossefuglen« (1842; 6).

Amstør jyske vestkyst (7), *basserok* jyske vestkyst, Læsø, SFyn (8), yngler i store kolonier på den ubeboede klippeø Bass Rock ved Skotlands østkyst; *bassumi* Skagen vel af fuglens zoologiske navn (9), *grønlandsk stork*, *grønlanderstork* Horns. h. Vendsyssel (10).

Færøerne: *sula*, ungen: *grásula*, er mørkegrå med hvide pletter; to- og treårig: *grinduboka* 'gitterværk + ryg', har streger og trekantede pletter på brun bund; indtil fireårig: *oyðisula* (11); Grønland: *kugssuk*.

LITTERATUR: (1) 659 22,982; 626 396; (2) 26 3, 382; 451 392; 756 6, 908; (3) 500 148; 451 392; (4) 202d 2, 146; (5) 822c 63f; (6) 822c 63f; (7) 287b; (8) 287b; 202d 2, 40; 388; (9) 76c 328; (10) 202c 1,274; 287b; (11) 541b 703; 522 20.

Knogler af havsule er fundet i køkkenmøddinger fra yngre stenalder (4200-1800 f.Kr.) og senere arkæologiske perioder (1).

Færøerne: »Fedtet af dem bruges ikke alene i lamperne, men endog som en lægedom for lændeve. Og dertil bliver den således præpareret, at de svøber den ind i fuglens kro og hænger den så op på en væg i huset og lader den hænge der og smelte« (slutningen af 1600-t; 2).

Ungen kan være omgivet af en fed, tommetyk hinde, hvorefter man smelter tran. Unger og voksne suler saltes og ungen bruges til sul; fedtet opbevares i fuglens udtagne mave og bruges ligesom tranen til vinterbelysning. Yngler på Myggenæs holmen og ankommer dertil palmsmesse (Pauli omvendelsesdag) 25. januar, en af øernes helligdage (3); »de fede fugles velsmagende kød er vidt berømt« (1893; 4).

Sort er dér, hvor sulen sidder (5); en persons sædvanlige plads ved bordet er hans *sulusetur* (6).

Fløj havsulerne over skibene betød det snarligt uvejr (Harboøre o. 1870; 7); når sulen indfinder sig er sildestimerne i anmarch (8).

LITTERATUR: (1) 548 47,53; (2) 727c 51; (3) 828 70; 500 148; (4) 261 2, 297; (5) 25 1849-51, 299; 325 upag.; (6) 522 86; (7) 858 306; (9) 922 1904, nr. 38.